

ЖІНКИ НА ВІЙНІ ОЧИМА ЖІНКИ-ІСТОРИКА

(маловідома праця Н.Ю.Мірзи-Авакянц "Українська жінка 16-17ст." як джерело до вивчення повсякдення жінок ранньомодерної України в умовах воєни та збройних конфліктів)

Кривоший Олександр, к. і. н., Інформаційно-аналітична агенція "Кріалле", Запоріжжя

Життєвий шлях та вписаний у загальний контекст української історіографії першої третини ХХ ст. творчий доробок Наталі Юстівни Мірзи-Авакянц ще й досі перебуває поза зоною уваги вітчизняних дослідників, а особливо тих, хто вивчає історію українського жіноцтва. З-поміж відомих мені праць останнього двадцятиліття можу згадати лише дві роботи, що містять солідний матеріал про життєвий шлях Наталі Юстівни і жодної - про її творчий доробок.

У науковій спадщині Н. Мірзи-Авакянц інтерес до теми впливів жінок вищих суспільних станів на перебіг сімейного, релігійного, громадського та військово-політичного життя в українських землях Речі Посполитої відбився у розвідці "Українська жінка 16-17 ст.: Додаток до актового матеріалу".

Шляхом суцільної евристики вдалося розшукати в архівах та бібліотечних фондах України екземпляр цієї роботи. Книжка побачила світ в Полтаві 1920 р. Вона була надрукована коштом "Полтавської Спілки Споживчих Товариств" в друкарні товариства "Печатне діло". Текст публікації складається з двох частин – розвідки авторки "Українська жінка 16-17в." та "Додатків до актового матеріалу".

У написаній на основі архівних матеріалів розвідці історика вдалося не лише відрефлексувати помічене впливом військового чинника повсякденне життя українських жінок вищих суспільних станів, а й виокремити елементи жіночого досвіду участі у різного роду військових конфліктах, що відбувалися в українських землях в XVI – першій половині XVII ст. Особливо цікавими, в цьому контексті, є спостереження Н. Мірзи-Авакянц про активну участь жінок в так званих "домових" війнах польсько-української шляхти.

Крізь призму сюжетів про долі реально існуючих в історії жінок-шляхтянок Н. Мірза-Авакянц зуміла переконливо відтворити повсякдення жінок та окремі сценарії їх участі у збройних конфліктах.